

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีตอบสนองผู้อ่าน ร่วมกับการใช้เทคนิคคำถามแบบ RCA

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน ร่วมกับการใช้เทคนิคคำถามแบบ RCA 2) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน ร่วมกับการใช้เทคนิคคำถามแบบ RCA กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3 โรงเรียนหนองฉางวิทยา ตำบลหนองฉาง อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน ร่วมกับการใช้เทคนิคคำถามแบบ RCA แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนก่อนและหลัง เรียนวรรณคดีไทย แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนวรรณคดีไทยตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน ร่วมกับการใช้เทคนิคคำถามแบบ RCA การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ สอบค่าที่แบบกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test dependent) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

บทนำ

ภาษาเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจระหว่างกัน ภาษาไทยเป็นภาษาที่สามารถบ่งบอกถึงเอกลักษณ์ของความเป็นตัวตนในภาษาไทย ทั้งยังเป็นเครื่องมือในการสะท้อนวัฒนธรรม โดยใช้ภาษาเป็นเครื่องมือถ่ายทอดสะท้อนอารมณ์ความรู้สึก วิถีชีวิตความเป็นอยู่ ความเชื่อ รวมไปถึงขนบธรรมเนียม ประเพณี โดยส่งผ่านการปรากฏสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ในรูปแบบลักษณะที่เรียกว่าวรรณกรรมและวรรณคดี

วรรณคดีสร้างสรรค์ขึ้นโดยอาศัยภาษาเพื่อแสดงออกถึงความงามในการใช้ภาษา ความไพเราะ น่าเสียดาย ข้อคิดสอนใจ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต พระวรเวทย์พิสิฐ (2502 : 7) อธิบายความหมายของ วรรณคดีว่า “หนังสือที่นับว่าเป็นวรรณคดีต้องมีลักษณะการเรียบเรียงถ้อยคำกะทัดรัด เกลี้ยงเกลา เหมาะสม มีรสไพเราะ ทำให้เกิดความตรึงใจ กระทบกระเทือนอารมณ์ผู้อ่าน” ปัญญา บริสุทธิ์ (2542 : 1) อธิบาย ความหมายของวรรณคดีว่า “วรรณคดี คือ การสร้างสรรค์ทางภาษาให้เกิดผลงาน เพื่อการอ่าน การฟังและความ บันเทิงใจ ทั้งยังให้ความรู้และคติธรรม เป็นผลพลอยได้อีกด้วย” จากความหมายของวรรณคดีสรุปได้ว่า วรรณคดี ถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด คติสอนใจ ผ่านภาษาซึ่งการเลือกใช้ภาษานั้น กวีจะมีกลวิธีที่สามารถทำให้ ผู้อ่านสามารถเข้าถึงความรู้สึก อารมณ์สะท้อนใจ รวมถึงการบันทึกเรื่องราวในอดีต วิถีชีวิต ความเชื่อ สังคม วัฒนธรรมและความเป็นอยู่ การเรียนวรรณคดีไม่ได้เป็นเพียงการเรียนเพียงแต่ตัวบทเนื้อหาแต่เป็นการเรียนรู้ สภาพสังคมวัฒนธรรม วิถีชีวิตความเป็นอยู่ ตลอดจนเรียนรู้ถึงอารมณ์ความคิดของมนุษย์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้นยัง สามารถสอนหรือให้ข้อคิด หรือยกระดับจิตใจของมนุษย์ได้ ซึ่งหากกล่าวถึงระบบการศึกษาในอดีตก็มีการเรียน การสอนวรรณคดีมาอย่างต่อเนื่อง ในอดีตมีการท่องจำวรรณคดี หรืออาชยานจนกระทรวงศึกษาธิการได้พัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนมาเป็นลำดับ

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ให้วรรณคดีไทยอยู่ในสาระที่ 5 ที่ทุกระดับชั้นต้องเรียน และระบุมাত্রฐาน คือ “มาตรฐานที่ 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็นวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง” กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552 : 3) ซึ่งผู้เรียนจะต้องสรุปเนื้อหาวรรณคดี และวรรณกรรมที่อ่าน วิเคราะห์ตัวละครสำคัญ วิถีชีวิตไทย และคุณค่าที่ได้รับจากวรรณคดี วรรณกรรมและบท อาชยาน พร้อมทั้งสรุปความรู้ข้อคิดเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนวรรณคดีไทย

อย่างไรก็ตาม การสอนวรรณกรรมวรรณคดีไทยยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร นักเรียนขาดความสนใจในการอ่าน นักเรียนไม่สามารถเข้าถึงเนื้อหาได้เพราะไม่รู้ศัพท์จึงทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย ซึ่งสอดคล้องกับการสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย (พรทิพย์ เหล่าก่อดี, ประภา กองบัวแก้ว, วิชชุดา ทองคำกัลยา สัมภาษณ์ในวันที่ 28 มิถุนายน พ.ศ. 2559) “การสอนวรรณกรรมวรรณคดีไทยนั้นยังประสบปัญหาไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร นักเรียนขาดความสนใจในการอ่าน นักเรียนไม่สามารถเข้าถึงเนื้อหาได้เนื่องจากไม่รู้ศัพท์จึงทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย”

ปัญหาดังกล่าวที่มาจากการสอนวรรณคดีเป็นปัญหาที่ผู้สนใจศึกษากันมากจะเห็นได้จากงานวิจัยหลายเรื่องในการสอนวรรณคดีไทยมีวิธีสอนที่สามารถนำมาแก้ปัญหาได้ ทฤษฎีตอบสนองของผู้อ่านได้แก่การพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนวรรณคดีไทย ตามทฤษฎีตอบสนองของผู้อ่านเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการตอบสนองวรรณคดี การอ่านเพื่อความเข้าใจและการคิดไตร่ตรองของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย (พรทิพย์ ศิริสมบุญเวช, 2547: 180) งานวิจัยต่อมา ได้แก่การใช้รูปแบบการเรียนการสอนตาม ทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านที่มีต่อความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจและเจตคติต่อวรรณกรรมล้านนา ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ปาริชาติ ตามวงศ์, 2550: 99-100) การวิจัยเรื่อง ผลการเรียนรู้ตามทฤษฎี ตอบสนองของผู้อ่านที่มีต่อความเข้าใจในการอ่านวรรณคดีร้อยกรองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนหนองจอกพิทยานุสรณ์ สำนักรงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร (เนตรนภา ประสิทธิ์ , 2553: 75) การศึกษาผลสัมฤทธิ์การเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนเรียนและหลังเรียนที่จัดการ เรียนรู้ตามทฤษฎีตอบสนองผู้อ่าน (ถนิมรักษ์ ชูชัยมงคล, 2557: 63) การศึกษาผลสัมฤทธิ์ การเรียนวรรณคดี ไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนและหลังเรียนที่จัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีตอบสนองผู้อ่าน (จุฬาลักษณ์ คชาชัย, 2557: 63) ทฤษฎีตอบสนองของผู้อ่านเป็นหนึ่งในวิธีการสอนที่ผู้วิจัยสนใจ ผู้วิจัยมีความ สนใจทฤษฎีตอบสนองของผู้อ่านซึ่งเป็นอีกวิธีการหนึ่งที่จะสามารถเพิ่มผลสัมฤทธิ์การเรียนวรรณกรรมและ วรรณคดี

ทฤษฎีตอบสนองของผู้อ่านได้รับความนิยมในการเรียนการสอนวรรณคดีมาเป็นเวลานานกว่า หก ทศวรรษ โดยเริ่มจากเมื่อ Rosenblatt ได้พิมพ์หนังสือชื่อ Literature as Exploration ในปีค.ศ. 1938 หลังจากนั้น นักวิชาการวรรณคดีได้นำทฤษฎีนี้ไปประยุกต์ใช้อย่างแพร่หลาย ดังที่ Pugh (1988: online); Church (1997: online) และ Hong (1997: online) ได้อธิบายความสำคัญของทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านของ Rosenblatt (1995 : 5 , อ้างถึงใน พรทิพย์ ศิริสมบุญเวช, 2547 : 36) ได้นำทฤษฎีตอบสนองของผู้อ่านไปใช้ ในการสอนวรรณคดีโดยจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น หากคำตอบด้วยตนเองอย่างเป็นอิสระทาง ความคิด ทฤษฎีตอบสนองของผู้อ่านนี้ยังช่วยพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน การทำความเข้าใจในวรรณคดี การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้เรียน และให้ผู้เรียนได้มากขึ้น นอกจากนี้การเรียนวรรณคดีเป็นการเรียนรู้เรื่องราวของ มนุษย์ไม่ว่าจะเป็น วิธีการดำรงชีวิต วัฒนธรรม ความรู้สึกนึกคิด การประกอบอาชีพ รวมไปถึง การเข้าใจความคิด ของมนุษย์ที่สะท้อนมาในรูปแบบของภาษาในการคัดสรรคำที่สามารถใช้แทนอารมณ์

ความรู้สึก และเป็นการ แสดงความซาบซึ้งอีกทางหนึ่ง วรรณคดียังมีหน้าที่ยกระดับจิตใจของมนุษย์ให้ เจริญขึ้น และยังสามารถนำสิ่ง เหล่านี้มาประยุกต์ปรับใช้ในการดำรงชีวิตต่อไปได้

ความสำคัญของวรรณคดีดังกล่าวยังสอดคล้องกับการพัฒนาทักษะชีวิตตามคู่มือแนวทางการ พัฒนา ทักษะชีวิตบูรณาการการเรียนการสอน 8 สารการเรียนรู้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 11) ซึ่งได้อธิบายความหมายของทักษะชีวิตว่า “ทักษะชีวิต เป็นความสามารถ ของบุคคลที่จะจัดการกับปัญหาต่าง ๆ รอบตัวในสภาพสังคมปัจจุบัน และเตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวใน อนาคต” จะเห็นได้ว่าทักษะชีวิต คือการจัดการกับปัญหาต่างที่เกิดขึ้นรอบตัวและเป็นการเตรียมความพร้อม รับกับสิ่งที่จะเกิดในอนาคต ทักษะชีวิตมีความสัมพันธ์กับการเรียนวรรณคดี กล่าวคือ วรรณคดีเป็นการจำลอง สถานการณ์ให้ผู้เรียนได้แก้ปัญหาในกระบวนการใช้ทักษะชีวิต

คู่มือแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตบูรณาการการเรียนการสอน 8 สารการเรียนรู้หลักสูตร แกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงาน คณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 11) ดังกล่าวได้เสนอขั้นตอนการตั้ง คำถามเพื่อให้เห็น กระบวนการเป็นคำถาม 3 ข้อ เรียกว่า RCA ได้แก่กระบวนการการใช้ทักษะชีวิตว่า Reflect หมายถึง การสะท้อนความรู้สึกและความคิดที่ได้รับจากการปฏิบัติกิจกรรม Connect หมายถึง การเชื่อมโยง กับ ประสบการณ์ในชีวิตที่ผ่านมาหรือที่ตนเองได้เรียนรู้มาแล้วเป็นองค์ความรู้ใหม่ และ Apply หมายถึง การ นำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันของตนเองทั้งในปัจจุบันและอนาคต

ดังนั้น ในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการสอนด้วยทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านของ พรทิพย์ ศิริสมบูรณ์เวช เป็นหลัก และนำเทคนิคการตั้งคำถามแบบ RCA มาบูรณาการเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ใน การเรียน วรรณคดีในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 2 เรื่อง ได้แก่ อิเหนา ตอน ศีกะหมังกุหนิง นิทาน เวตาลเรื่องที่ 10 เหมาะแก่การศึกษาตามทฤษฎีตอบสนองผู้อ่านบูรณาการ กับทักษะชีวิต เนื่องจากสามารถ นำ ความรู้ที่ได้ จากการเรียนไปประยุกต์ในชีวิตประจำวัน ซึ่งสอดคล้องกับ พรทิพย์ ศิริสมบูรณ์เวช (2547:105, 189) ได้เสนอ การเลือกใช้เรื่องที่สอนควรมีเนื้อหาที่เป็นเรื่องราวมีสถานการณ์ขัดแย้ง หรือมี พฤติกรรมตัวละครที่สามารถ นำมาตั้งประเด็นให้ผู้เรียนนำไปพิจารณาและผู้สอนสามารถวิเคราะห์เนื้อหาให้ เหมาะแก่เวลาเรียน เนื้อหาต้องมี ขนาดสั้นเพื่อสะดวกในการเรียนการสอนต่อไป

จากเหตุผลที่กล่าวมาทั้งหมด ผู้วิจัยจึงนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีตอบสนองของ ผู้อ่าน ของ พรทิพย์ ศิริสมบูรณ์เวช และการใช้ทักษะชีวิตที่ใช้เทคนิคคำถามดังกล่าวโดยย่อว่า คำถาม RCA ของกระทรวงศึกษาธิการ มาใช้ในการจัดการเรียนรู้วรรณคดีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียน หนองฉางวิทยา ตำบลหนองฉาง อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 เพื่อ พัฒนา ผลสัมฤทธิ์การเรียนวรรณคดีไทย และเป็นแนวทางที่จะการจัดการเรียนรู้ให้ครูผู้สอนจัดการเรียนรู้ให้ บรรลุ เป้าหมายตามหลักสูตร

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ในงานวิจัย ดังนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีตอบสนองผู้อ่าน ร่วมกับการใช้เทคนิคคำถามแบบ RCA
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ตามทฤษฎีตอบสนองผู้อ่าน ร่วมกับการใช้เทคนิคคำถามแบบ RCA

สมมติฐานของการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับข้อคำถามงานวิจัย ผู้วิจัยจึงกำหนดสมมติฐานของการวิจัยต่อไปนี้

ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีตอบสนองผู้อ่าน ร่วมกับการใช้เทคนิคคำถามแบบ RCA หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 1.1 ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนหนองฉางวิทยา ตำบลหนองฉาง อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 6 ห้องเรียน รวม 230 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3 โรงเรียนหนองฉางวิทยา ตำบลหนองฉาง อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 1 ห้องเรียน รวม 40 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลากโดยใช้ห้องเรียน เป็นหน่วยสุ่ม

2. ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่

2.1 ตัวแปรต้น (Independent Variable) คือ วิธีการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีตอบสนองผู้อ่าน ร่วมกับการใช้เทคนิคคำถามแบบ RCA

2.2 ตัวแปรตาม (dependent Variable) คือ

2.2.1 ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีไทย

2.2.2 ความคิดเห็นของนักเรียน ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยตามทฤษฎีตอบสนอง ผู้อ่าน ร่วมกับการใช้เทคนิคคำถามแบบ RCA

3. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง คือ วรรณคดีไทยจากหนังสือแบบเรียนวรรณคดีวิจักขณ์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 2 เรื่อง ได้แก่ อิเหนา ตอน สีกะหมังกุหนิง นิทานเวตาลเรื่องที่ 10 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ผู้วิจัยทดลองใน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 กำหนดระยะเวลาในการทดลอง 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบ คาบละ 50 นาที โดยมี การทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน จำนวน 2 คาบ รวมทั้งสิ้น 10 คาบ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

1.1 แผนการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีตอบสนองของผู้อ่าน ร่วมกับการใช้เทคนิคคำถามแบบ RCA

1.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ก่อนและหลังเรียนวรรณคดีไทย

1.3 แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีตอบสนองของผู้อ่าน ร่วมกับการ ใช้เทคนิคคำถามแบบ RCA

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

1. ขั้นเตรียมการ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า ตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เช่นสถานศึกษาของ โรงเรียนสมุทรสาคร วิทยาลัยเนื้อหาวรรณคดี อิเหนา ตอนศึกกะหมังกุหนิง นิทานเวตาลเรื่องที่ 10 การสร้าง แบบทดสอบ การสร้าง แบบสอบถามความคิดเห็น

2. ขั้นสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองได้แก่

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านแผนการจัดการเรียนรู้วรรณคดี ไทยตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านร่วมกับการใช้เทคนิคคำถามแบบ RCA จำนวน 2 แผนได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องอิเหนา ตอนศึกกะหมังกุหนิง จำนวน 4 ชั่วโมง แผนการจัด การเรียนรู้ที่ 2 เรื่องนิทาน เวตาลเรื่องที่ 10 จำนวน 4 ชั่วโมงรวมทั้งสิ้น 8 ชั่วโมง โดยใช้เนื้อหาวรรณคดีไทย อิเหนา ตอนศึกกะหมังกุหนิง และนิทานเวตาลเรื่อง 10 นำแผนจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องเพื่อตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องเรียนรู้ (Index of Item Objective Congruence: IOC) จากนั้นปรับปรุงและแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ตามคำแนะนำ และนำไปใช้ กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มทดลอง ผลการพิจารณาผลค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีไทยมี 2 ตอน มีคะแนนรวม 30 คะแนนโดย ตอนที่ 1 เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 24 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน ตอนที่ 2 เป็น แบบทดสอบอัตนัย จำนวน 2 ข้อ ข้อละ 5 คะแนน ผู้วิจัยจะนำมาแปลงคะแนนทั้ง 2 ข้อ ให้เป็นข้อละ 3 คะแนน รวม 6 คะแนน เพื่อให้น้ำหนักคะแนนสอดคล้องกับโครงสร้างสร้างรายวิชาตามหลักสูตรสถานศึกษา

2.2.1 นำแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ที่สร้างขึ้นนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เพื่อตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องเรียนรู้ (Index of Item Objective Congruence: IOC) จากนั้นปรับปรุงและแก้ไขตามคำแนะนำ และนำไปใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/2 จำนวน 40 คน ผลการพิจารณาผลค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ซึ่งเป็นข้อสอบปรนัยมาวิเคราะห์คุณภาพรายข้อเพื่อหาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) โดยเลือกข้อสอบจำนวน 24 ข้อ ที่มีค่าความยากง่าย (p) 0.20 ถึง 0.80 และมีค่าอำนาจจำแนก (r) 0.20 ขึ้นไป ซึ่งผลการวิเคราะห์คุณภาพรายข้อเพื่อหาค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.28 ถึง 0.78 และมีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.30 ถึง 0.75 คำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของข้อสอบปรนัยโดยใช้สูตร KR-20 (Kuder Richardson - 20) ซึ่งผลการคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.81

2.2.2 นำแบบทดสอบอัตนัยจำนวน 2 ข้อ สร้างขึ้นนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เพื่อตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องเรียนรู้ (Index of Item Objective Congruence: IOC) จากนั้นปรับปรุงและแก้ไขตามคำแนะนำ และนำไปใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/2 จำนวน 40 คน ผลการพิจารณาผลค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีไทย ตอนที่ 2 ข้อสอบแบบอัตนัย จำนวน 2 ข้อ มาตรวจให้คะแนน โดยผู้วิจัย และครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อวิเคราะห์และตรวจสอบว่าเกณฑ์การให้คะแนน (Rubric) ที่สร้างขึ้นสามารถนำไปใช้ได้หรือไม่ โดยพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ผลปรากฏว่ามีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.83

2.3 นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามแบบ RCA เสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และปรับปรุงแก้ไข

2.4 นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามแบบ RCA เสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องเรียนรู้ (Index of Item Objective Congruence: IOC) ผลการพิจารณาผลค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.0

3. ขั้นตอนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยตามแบบการวิจัยแบบจำลองการทดลอง (Pre Experimental Designs) มีวิธีการดังนี้

3.1 เลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างห้องเรียนอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีจับสลากเป็นกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3 จำนวน 40 คน ที่จัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านร่วมกับการใช้เทคนิคคำถามแบบ RCA

3.2 ทดสอบก่อนเรียน (Pretest) กับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีไทยของนักเรียนหลังการเรียน

3.3 ทดลองสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านที่สร้างขึ้น จำนวน 2 แผน แผนละ 4 ชั่วโมง รวมเวลาสอนทั้งหมด 8 ชั่วโมง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โดยผู้วิจัยเป็นผู้สอนเอง

3.4 ทดสอบหลังเรียน (Posttest) เรื่องการเรียนวรรณคดีไทย โดยใช้ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ การเรียนวรรณคดีไทยซึ่งเป็นชุดเดียวกับก่อนเรียน

3.5 นำแบบสอบถามความคิดเห็น ไปสอบถามความคิดเห็นกับกลุ่มตัวอย่าง

3.6 ตรวจสอบให้คะแนนการทำข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนวรรณคดีไทย

3.7 นำคะแนนมาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

4. ชั้นวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนวรรณคดีไทยก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านร่วมกับการใช้เทคนิคคำถามแบบ RCA หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

4.2 ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ตามทฤษฎีตอบสนองของผู้อ่าน ร่วมกับการใช้เทคนิคคำถามแบบ RCA โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46, S.D. = 0.37$) เมื่อพิจารณา ความคิดเห็นรายด้าน พบว่า ด้านเนื้อหาอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.61, S.D. = 0.34$) รองลงมาคือด้านประโยชน์ที่ได้รับ ($\bar{X} = 4.48, S.D. = 0.65$) ด้านระยะเวลา ($\bar{X} = 4.43, S.D. = 0.45$) และด้านการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.35, S.D. = 0.52$) อยู่ในระดับมากตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์การเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีตอบสนองของผู้อ่าน ร่วมกับการใช้เทคนิคคำถามแบบ RCA หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีตอบสนองของผู้อ่าน ร่วมกับการใช้เทคนิคคำถามแบบ RCA ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาความคิดเห็นรายด้าน พบว่า ด้านเนื้อหาอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ด้านระยะเวลา และด้านการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมากตามลำดับ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4 ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีตอบสนองผู้อ่าน ร่วมกับการใช้เทคนิคคำถามแบบ RCA สามารถนำไปสู่การอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีไทยของนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน ร่วมกับการใช้เทคนิคคำถามแบบ RCA หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการจัด การเรียนรู้วรรณคดีไทยสำหรับนักเรียน กล่าวคือ มีรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมในการนำมาใช้จัดการเรียนรู้วรรณคดี โดยมีหลักการของรูปแบบการเรียนการสอนที่สำคัญ 4 ประการ ดังนี้ 1) หลักการด้านการสร้างความเข้าใจจากประสบการณ์ คือผู้เรียนสร้างความเข้าใจในการอ่านวรรณคดีจากประสบการณ์เดิมของตน 2) หลักการด้านความแตกต่างระหว่างบุคคล คือ ผู้เรียนแต่ละคนมีศักยภาพในการเข้าใจวรรณคดีแตกต่างกันตามประสบการณ์เดิมของแต่ละคน 3) หลักการด้านการมีปฏิสัมพันธ์ กล่าวคือ ผู้เรียนควรมีส่วนร่วมในการกระบวนการเรียนรู้ โดยการแลกเปลี่ยนความรู้สึก ความคิดเห็นของตนกับผู้อื่น เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดไตร่ตรองและการตอบสนองต่อวรรณคดีและ 4) หลักการด้านการทบทวนและการคิดไตร่ตรอง คือ ผู้เรียนแต่ละคนควรทบทวนและคิดไตร่ตรองประสบการณ์จากการอ่านวรรณคดีและข้อมูลป้อนกลับ โดยการเขียนบันทึกการเรียนรู้แล้วจับคู่แลกเปลี่ยนกันอ่าน (พรทิพย์ ศิริสมบุญเวช, 2547: 143) และยังแทรกการใช้เทคนิคคำถามแบบ RCA ย่อมาจาก “ทักษะชีวิตเป็นวิธีการสะท้อน (Reflect) ความรู้สึกและความคิดที่ได้รับจากการปฏิบัติกิจกรรม เชื่อมโยง (Connect) กับประสบการณ์ในชีวิตที่ผ่านมาหรือที่ตนเองได้เรียนรู้มาแล้ว เป็นองค์ความรู้ใหม่ แล้วนำมาปรับใช้ (Apply) ในชีวิตประจำวันของตนเองทั้งในปัจจุบันและอนาคต” นอกจากกระบวนการดังกล่าวครูผู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้จะเป็นผู้ตั้งประเด็นคำถาม หลังจากเสร็จสิ้นกระบวนการเรียนการสอนเนื้อหาสาระในหลักสูตรแล้ว เพื่อให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นของตนเอง ผ่านการสะท้อนความรู้สึกหรือมุมมอง (Reflect) ได้คิดเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน (Connect) และได้ประยุกต์ความรู้นั้น (Apply) ไปใช้ในชีวิตจริงของผู้เรียน เรียกคำถามดังกล่าวโดยย่อว่า คำถาม RCA ซึ่งย่อมาจาก Reflect : สะท้อน Connect : เชื่อมโยง Apply : ปรับใช้หรือประยุกต์ใช้ การใช้คำถาม RCA กิจกรรมที่กำหนดให้มีการอภิปรายแสดงความรู้สึกนึกคิดและการประยุกต์ความคิดอย่างมีประสิทธิภาพหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละครั้ง ด้วยประเด็นคำถามสะท้อน เชื่อมโยงปรับใช้ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้บทเรียนสำคัญ ที่จะพัฒนาและเสริมสร้างทักษะชีวิตให้กับตัวผู้เรียนได้ตระหนักรู้ และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อ่าน รู้จักการจัดการกับอารมณ์และความเครียดอย่างเหมาะสมและรู้จักสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อ่าน รู้จักคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

จากหลักการของรูปแบบการจัดการกิจกรรมดังกล่าว มุ่งเน้นการจัดสถานการณ์ให้ผู้เรียนนำประสบการณ์เดิมของตนมาเชื่อมโยงกับวรรณคดี โดยเน้นการอ่านวรรณคดีอย่างละเอียดและตีความวรรณคดี

ตามประสบการณ์ของผู้เรียนเอง ตรงจุดนี้จะเป็นแรงกระตุ้นให้ผู้เรียนแต่ละคนมีการตอบสนองต่อวรรณคดี นอกจากนี้ ลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านจะให้เสรีภาพแก่ผู้เรียนในการแสดงความรู้สึก ความคิดเห็น และยอมรับการตอบสนองต่อวรรณคดีของผู้เรียนโดยปราศจากอคติ ทำให้ผู้เรียนสร้างความเข้าใจวรรณคดีตามศักยภาพของตน โดยใช้การคิดอย่างมีวิจารณญาณในการแสวงหาคำตอบด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Miller (2003) ที่วิจัยเกี่ยวกับการใช้การอภิปรายกลุ่มในประเด็นด้านวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงวรรณกรรมสำหรับเด็กในชั้นเรียนระดับปฐมวัย โดยใช้ทฤษฎีการตอบสนองของ Rosenblatt และทฤษฎีปฏิสัมพันธ์เชิงสังคมของ Vygotsky ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนสามารถพัฒนาความคิดอย่างมีวิจารณญาณได้ดี โดยใช้การวิเคราะห์วัฒนธรรมในวรรณคดี

นอกจากนี้ ผลการวิจัยพบว่าสอดคล้องกับผลการวิจัยทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านของ พรทิพย์ ศิริสมบุญเวช (2547) วิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนวรรณคดีไทยตามทฤษฎีตอบสนองของผู้อ่านเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการตอบสนองวรรณคดี การอ่านเพื่อความเข้าใจและการคิดไตร่ตรองของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มทดลองมีคะแนนความสามารถด้านการตอบสนองต่อวรรณคดี การอ่านเพื่อความเข้าใจและการคิดไตร่ตรองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของจุฬาลักษณ์ คชาชัย (2557) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนเรียนและหลังเรียนที่จัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีตอบสนองผู้อ่าน ผลจากการวิจัยพบว่า ความสามารถในการอ่านวรรณคดีร้อยกรองเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดนางสาว (ถาวรราษฎร์บำรุง) อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร สูงขึ้นหลังจากได้รับการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และเจตคติของผู้เรียนดีขึ้น หลังจากได้รับการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของปาริชาติ ตามวงศ์ (2550: 99-100) ที่พบว่า ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจและเจตคติต่อวรรณกรรมล้านนาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ สูงขึ้นหลังจากได้รับการสอนตามทฤษฎีตอบสนองของผู้อ่าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และงานวิจัยของถนิมรัักษ์ ชูชัยมงคล (2557) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนเรียนและหลังเรียนที่จัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีตอบสนองผู้อ่าน ผลจากการวิจัยพบว่า ความสามารถในการอ่านวรรณคดีร้อยกรองเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 รัตนโกสินทร์สมโภช สำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร สูงขึ้นหลังจากได้รับการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และเจตคติของผู้เรียนดีขึ้น หลังจากได้รับการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน

2. จากผลการวิจัยที่พบว่าความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน ร่วมกับการใช้เทคนิคคำถามแบบ RCA ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อจำแนกรายด้านนักเรียนมีความคิดเห็นระดับมากที่สุดต่อ ด้านเนื้อหาอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ด้านระยะเวลา และด้านการจัดการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับมากที่สุดตามลำดับโดยมีรายละเอียด ดังนี้

ความคิดเห็นด้านต่อมาก็คือด้านเนื้อหา นักเรียนมีความคิดเห็นต่อด้านเนื้อหาในการจัดการเรียนรู้วรรณคดีตามทฤษฎีการตอบสนองต่อผู้อ่านว่ามีความยาวเหมาะสม ชัดเจนไม่สับสน สอดคล้องกับ ศักยภาพของผู้เรียนและก่อให้เกิดการเรียนรู้ตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง อาจเป็นเพราะวรรณคดีทั้ง 2 เรื่อง คือ อิเหนา ตอน ศีกะหมังกุหนิง นิทานเวตาลเรื่องที่ 10 เป็นวรรณคดีที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ จึงเหมาะกับการจัดการเรียนรู้ด้วยทฤษฎีตอบสนองของผู้อ่านที่ใช้ร่วมกับการใช้เทคนิคคำถามแบบ RCA ซึ่งจะกระตุ้นให้เกิดแนวคิดแก่ผู้อ่านนาประสบการณ์เดิมของตนมาเชื่อมโยงกับ วรรณคดี อีกทั้งตอนที่ถัดมาเรียนก็มีความสั้นกระชับ รวมถึงเป็นเรื่องที่มีสถานการณ์ขัดแย้ง ซึ่งสอดคล้องกับที่ พรทิพย์ ศิริสมบูรณ์เวช (2547: 105, 189) ได้เสนอแนะในการเลือกเรื่องที่จะมาสอนว่า เนื้อหาที่จะนำมาเป็น บทเรียนควรมีเรื่องราวที่เป็นสถานการณ์ขัดแย้งหรือมีพฤติกรรมของตัวละครที่สามารถกำหนดเป็นประเด็นให้ผู้เรียนนำไปคิดพิจารณาและผู้สอนสามารถวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อแบ่งเป็นตอน ๆ ให้เหมาะกับเวลาเรียน นอกจากนี้เนื้อหาต้องมีขนาดสั้นเพื่อให้สะดวกในการเรียนการสอน ดังนั้นวรรณคดีทั้ง 2 เรื่องนี้จึงเหมาะสมสำหรับนำมาจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน

ด้านความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน ร่วมกับการใช้เทคนิคคำถามแบบ RCA รองลงมาคือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ คือ การจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎี การตอบสนองของผู้อ่าน ช่วยให้นักเรียนสามารถสร้างความเข้าใจในการอ่านวรรณคดีจากประสบการณ์เดิม ของตนช่วยให้นักเรียนมีความรู้สึกที่ดีต่อการเรียนวรรณคดีและช่วยให้นักเรียนแสดงความรู้สึกความคิดเห็น แสดงการตอบสนองต่อวรรณคดีโดยปราศจากอคติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรูปแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่มี บรรยากาศของความเป็นประชาธิปไตย โดยให้เสรีภาพแก่ผู้เรียนในการแสดงความรู้ความเข้าใจ และความคิดเห็นของตนที่มีต่อวรรณคดี ผู้สอนสนใจพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนรายบุคคลมากกว่าการเปรียบเทียบกับ ศักยภาพของผู้เรียนคนอื่น มีการจัดสภาพการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความรู้ ความ คิดเห็น และประสบการณ์จากการอ่านวรรณคดีโดย การเรียนรู้ร่วมกัน และส่งเสริมให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยน ประสบการณ์การอ่านวรรณคดีโดยการให้และรับข้อมูลป้อนกลับ (feedback) ซึ่งกันและกันในชั้นเรียน ซึ่ง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เนตรนภา ประสิงห์ (2553) ซึ่งพบว่า ความสามารถในการอ่านวรรณคดีร้อย กรองเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนหนองจอกพิทยานุสรณ์ สำนักงานเขตหนอง จอก กรุงเทพมหานคร สูงขึ้นหลังจากได้รับการสอนตามทฤษฎีตอบสนองของผู้อ่านมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และเจตคติของผู้เรียนดีขึ้นหลังจากได้รับการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน

สำหรับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน ร่วมกับการใช้เทคนิคคำถามแบบ RCA ต่อมาคือ ด้านระยะเวลา นักเรียนมีความคิดเห็นต่อด้านระยะเวลาในการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทยตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านว่าเหมาะสม เนื่องจากรูปแบบการเรียนการสอนวรรณคดีไทยตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านเป็นรูปแบบที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเชื่อมโยงประสบการณ์ของตนเองกับวรรณคดี มีอิสระในการแสดงความรู้สึกความคิดเห็น เน้นกระบวนการคิดอย่างหลากหลาย ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวรรณคดี มีจุดประสงค์เพื่อเสริมสร้างความสามารถของผู้เรียนด้านการตอบสนองต่อวรรณคดี ซึ่งมีขั้นตอน 5 ขั้น คือ ขั้นที่ 1 สร้างความเข้าใจเบื้องต้นในการอ่าน ขั้นที่ 2 เชื่อมโยงประสบการณ์ ขั้นที่ 3 เรียนรู้อย่างมีปฏิสัมพันธ์ ขั้นที่ 4 ให้และรับข้อมูลป้อนกลับ และขั้นที่ 5 ทบทวนและเขียนบันทึกการตอบสนอง สอดคล้องกับผลการตรวจสอบรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองต่อผู้อ่านของ พรทิพย์ ศิริสมบุญเวช (2547: 153) ที่พบว่า กิจกรรมการเรียนการสอนแต่ละขั้นตอนอยู่ภายในระยะเวลาที่กำหนด ผู้เรียนส่วนใหญ่อ่านเนื้อเรื่องวรรณคดีมาก่อนล่วงหน้าตามการมอบหมายของผู้สอนและสามารถอภิปรายและนำเสนอผลการอภิปรายได้ภายในเวลาที่กำหนด

ด้านสุดท้ายคือ ด้านการจัดการเรียนรู้ ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น และประสบการณ์จากการอ่านวรรณคดีโดยการเรียนรู้ร่วมกับผู้อ่าน ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้และเข้าใจวรรณคดีตามศักยภาพของตนเอง กล่าวคือ รูปแบบการเรียนการสอนวรรณคดีไทยตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านสามารถเสริมสร้างให้เกิดความสามารถในการตอบสนองต่อวรรณคดี เพราะผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นที่มีต่อวรรณคดีโดยอิสระในบรรยากาศการเรียนการสอนที่ปราศจากอคติ อบอุ่นและเป็นมิตร การได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้นเรียน และการแลกเปลี่ยนกันอ่านบันทึกการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอช่วยเสริมสร้างความสามารถในการตอบสนองต่อวรรณคดีได้ดีขึ้นกว่าเดิม เพราะได้รับรู้มุมมองทางความคิด และความรู้สึกของผู้อื่นที่มีต่อวรรณคดีเรื่องเดียวกันอย่างหลากหลาย นอกจากนี้ รูปแบบการเรียนการสอนวรรณคดีไทยตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน ยังเป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพราะให้อิสระแก่ผู้เรียนในการคิด ตีความ และทำความเข้าใจวรรณคดีตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน สอดคล้อง Kessler (1992) ที่กล่าวว่าทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านที่ใช้ ร่วมกับการใช้เทคนิคคำถามแบบ RCA จะทำให้เกิดการตอบสนองมาก และหลากหลายซึ่งเป็นไปตามการตอบโต้ในห้องเรียนระหว่างนักเรียนและครู และสอดคล้องกับแนวคิดของ Probst (1984: 33-35, 1987, อ้างถึงใน พรทิพย์ ศิริสมบุญเวช, 2547: 41) ที่กล่าวว่าบรรยากาศในชั้นเรียนควรมีลักษณะของการร่วมมือมากกว่าการแข่งขัน ในการอภิปรายไม่ควรมีการตัดสินว่าใครถูกหรือผิด แพ้หรือชนะ แต่ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความคิดที่ชัดเจนและพัฒนาความคิดของตน การอภิปรายในชั้นเรียนไม่ควรมีการอภิปรายระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนหรือการอภิปรายระหว่างผู้เรียนด้วยกัน ควรเป็นบรรยากาศของการยอมรับความคิดเห็น และเห็นความสำคัญซึ่งกันและกัน

จากผลการวิจัยและการอภิปรายผลดังกล่าว เป็นเหตุผลสำคัญที่สนับสนุนว่าผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่จัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านร่วมกับการใช้เทคนิคคำถามแบบ RCA หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ค้นพบข้อสังเกตจากประสบการณ์ตรงที่อาจก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1. วรรณคดีที่นำมาใช้ในการเรียนการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน ร่วมกับการใช้เทคนิคคำถามแบบ RCA ควรเป็นวรรณคดีที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน มีเรื่องราวที่เป็นสถานการณ์ความขัดแย้ง มีพฤติกรรมของตัวละครที่สามารถกำหนดเป็นประเด็นให้ผู้เรียนนำไปคิดพิจารณา และเป็นวรรณคดีที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ซึ่งจะสอดคล้องกับขั้นตอนการเชื่อมโยงประสบการณ์จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจในตัวบทได้มากขึ้น

2. ครูผู้สอนต้องมีความรู้รอบตัว และประสบการณ์ที่จะเชื่อมโยงตัวบทวรรณคดีกับเหตุการณ์ในชีวิตปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการประยุกต์ใช้ทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน และการใช้เทคนิคคำถามแบบ RCA กับความสามารถด้านการคิดลักษณะอื่น ๆ เช่น การคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นต้น

2. ควรมีการศึกษาผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนการใช้เทคนิคคำถามแบบ RCA กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

จุฬาลักษณ์ คชาชัย (2557). “การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีตอบสนองของผู้อ่าน”. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

จุฬาลักษณ์ คชาชัย (2558). “การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีตอบสนองของผู้อ่าน”. Veridian E-Journal ปีที่ 8 ฉบับที่ 2 (เดือนพฤษภาคม-สิงหาคม 2558) : 62-75

ถนิมรักษ์ ชูชัยมงคล. (2557). “การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีตอบสนองของผู้อ่าน” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ถนิมรักษ์ ชูชัยมงคล. (2557). “การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีตอบสนองของผู้อ่าน”. Veridian E-Journal ปีที่ 8 ฉบับที่ 2 (เดือนกันยายน-ธันวาคม 2558) : 132-149

เนตรนภา ประสิทธิ์. (2553). “ผลการเรียนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านที่มีความเข้าใจในการอ่าน วรรณคดีร้อยกรองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนหนองจอกพิทยานุสรณ์ สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ปัญญา บริสุทธิ์. (2542). **วิเคราะห์วรรณคดีไทยโดยประเภท**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: ราชบัณฑิตยสถาน.

ปาริชาติ ตามวงศ์. (2550) “ผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านที่มีต่อความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจและเจตคติต่อวรรณกรรมล้านนาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พรทิพย์ ศิริสมบูรณ์เวช. (2547). “การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนวรรณคดีไทยตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการตอบสนองต่อวรรณคดี การอ่านเพื่อความเข้าใจและการคิดไตร่ตรองของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิต.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มาเรียม นิลพันธุ์. (2555). **วิธีวิจัยทางการศึกษา**. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากรนครปฐม.

รื่นฤทัย สัจพันธ์. (2540). **สี่สรรพวรรณศิลป์**. กรุงเทพมหานคร: บริษัทต้นอ้อ แกรมมี่ จำกัด.

วรเวทย์พิสิฐ,พระ. (2502). **วรรณคดีไทย**. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ภาษาและวรรณคดีไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศรีวิไล ดอกจันทร์. (2529). **การสอนวรรณคดีและวรรณกรรมไทย**. เชียงใหม่: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ภาษาต่างประเทศ

Church,G.W. (1997). **The significant of Louise Rosenblatt on the field of teaching literature Inquiry**. Accessed April 8, 2013. Available from <http://www.br.cc.va.us/vcca/illchur.html>.

Hancock, M.R. (1991). **A case study investigation of the process and content of Sixthgrade literature response journal**. Dissertation Abstracts. Accessed April 8, 2013. Available from <http://thailis-db.car.chula.ac.th/dao/detail.nsp>.

Livdahl,B.S. (1991). **A response – centered approach in secondary language art classroom: The teacherperspective**. Dissertation Abstracts. Accessed April 8, 2013. Available from <http://thailis-db.car.chula.ac.th/dao/detail.nsp>.

Pugh, S.L. (1988). **Teaching children to appreciate literature**. ERIC Digests. Accessed April 8, 2013. Available from <http://www.ed.gov/databases/ERIC-Digests/ed292108.html>.